

ČESKÁ EKONOMIKA VS. EKONOMIKA NA ČESKÉM ÚZEMÍ

Jaroslav Šubrt
Rozhovor

O otevíracím rozhovoru tohoto vydání s doktorem Jiřím Horeckým, prezidentem Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, lze stručně říci, že reflektuje realitu současného ekonomického modelu ČR, který naráží na své limity. Konvergence k vyspělému Západu se hodně zpomalila, či prakticky zastavila, a my už se nemůžeme spoléhat na levnou pracovní sílu a roli montovny. Pokud se chceme posunout dál, musíme se zaměřit na to, co vytváří skutečnou přidanou hodnotu – tedy inovace, výzkum, vývoj, marketing, prodej a servis. Na celý hodnotový řetězec s možností poznat svého zákazníka.

www.mmspektrum.com/251105

Problémem je, že chybí jednotná dlouhodobá vize, která by byla nadřazená dílčím strategiím a politikám. V České republice máme desítky koncepcí, strategií a plánů, ale málokdy se promítnou do reálné politiky, a ještě méně do praktického života firem a občanů. A bez jasného směřování (leadershipu) nelze efektivně orientovat průmysl, školství ani výzkumnou sféru.

V mnoha odpovědích se doktor Horecký dotýká některých myšlenek často v otevíracích rozhovorech zmiňovaného ekonoma prof. Milana Zeleného, jako např. rozdílu mezi ekonomikou na českém území a ekonomikou českou. Měli bychom znovu vytvářet ekonomiku, která bude naše, jako bývala za první republiky, kdy bude vlastnictví převážně v našich rukou. Ekonomika na českém území se měří HDP, kdežto česká ekonomika se měří hrubým národním produktem HNP. Nemůžeme samozřejmě vyloučit některé výhodné souhry se zahraničními investory. Velkým problémem je, že HNP nám uniká a započítáváme si přínosy podniků, které nám nepatří a z nichž máme jen nasmlouvané mzdy (to je jen minimální procento z celkové přidané hodnoty), a případně nějaké (optimalizované) daňové odvody. Jednou z vážných otázek je poměr HDP a HNP. Na jeho základě byla před nedávnem Česká republika bohužel zařazena do méně lichotivé kategorie v porovnání s ostatními zeměmi, i když v poslední době dochází ke zlepšení. Zjednodušeně řečeno, vyvážíme surovinu a vozíme sem hotové produkty, zvlášť markantní je tento problém v zemědělství. Vlastně podporujeme zaměstnanost v okolních bohatých státech na úkor ČR.

Ve zkratce, nedostává se nám podnikatelské kultury, která nějak vymizela. Kdysi jsme říkali „co Čech, to podnikatel“, ale dnes máme spoustu lidí, kteří chtějí být úředníky ve státním sektoru nebo působit v politice, někdy dokonce můžeme slyšet „co Čech, to politik“. V této situaci musíme začít měnit i vzdělávací systém, hlavně ve směru podnikatelského vzdělávání.

MM: Vzdělávání lidí je pro společnost, firmy, koneckonců pro každého jednotlivce, zásadní, klíčová věc. Kvalitně vzdělaní lidé, kteří se v dané oblasti orientují, umějí správně vykonávat to,

co je potřeba, a opravdu to dělají, jsou obecně základem úspěchu státu. Je to hodně diskutované téma a většinou se na tom všichni bez problémů shodnou. Často se odvoláváme i na moudré lidi z historie. Jak na tento problém, po 12 letech ve vedení KZPS ČR, největší organizace podnikatelů v ČR, nahlížíte?

J. Horecký: Vzdělávání a rozvoj lidí je jedním z klíčových předpokladů prosperity – a to nejen jednotlivce, ale i firem, celé ekonomiky a společnosti. Ostatně už Komenský chápal, že bez systematického vzdělávání a celoživotního učení nelze dosáhnout skutečné nápravy věcí lidských. Ale on to dokresluje i asi poslední zveřejněný citát T. G. Masaryka v oné tajemné obálce, tedy: „Jestliže lidé jsou nevzdělaní a hloupí, nemůžete toho moc udělat. Lidé jsou rádi hloupí, ale nedělejte jim to jednoduché. Hádejte se a hádejte se s nimi.“

Když se na tuto otázku podívám z pohledu prezidenta Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, potvrzuje se mi, že vzdělávání je pro podnikatelskou sféru naprosto zásadní. Firmy potřebují kvalifikované pracovníky, kteří nejenže ovládají potřebné dovednosti, ale také mají schopnost přizpůsobovat se rychle se měnícím podmínkám, technologiím a požadavkům trhu. To dnes platí nejen pro vysoce specializované profese, ale v podstatě pro všechny.

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA
Prezident Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů České republiky

Vystudoval Českou zemědělskou univerzitu v Praze, obor veřejná správa a regionální politika. Doktorské studium v oboru finance absolvoval na Vysoké škole finanční a správní v Praze. Souběžně dokončil profesní vzdělání v programu MBA Public Law, a následně získal titul MSc. v oboru moderní marketing na Newton University.

Po roce 1997 působil jako učitel německého jazyka. Dva roky strávil na stáži v USA. Následně zastával funkci ředitele střediska Auritus – centra pro lidi ohrožené drogou, a statutárního zástupce střediska sociálních služeb G-centrum Tábor.

Od roku 2007 působí jako prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. V roce 2013 byl zvolen prezidentem Unie zaměstnavatelských svazů ČR a od roku 2016 zastává také funkci prezidenta European Ageing Network se sídlem v Lucemburku.

Od roku 2014 je místopředsedou Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, která spolu se Svazem průmyslu a dopravy ČR tvoří klíčové zastoupení zaměstnavatelů a podnikatelů v Radě hospodářské a sociální dohody (tzv. tripartitě).

Od roku 2024 působí ve funkci prezidenta této Konfederace. Jiří Horecký absolvoval desítky studijních pobytů v zemích Evropské unie, v Austrálii i Izraeli. Je autorem více než 150 odborných článků a studií. Hovoří plynule anglicky, německy a nizozemsky, dorozumí se rovněž francouzsky.

Zároveň je však zřejmé, že vzdělávací systém musí více reflektovat potřeby praxe. Podniky dlouhodobě upozorňují na nesoulad mezi tím, co školy učí, a tím, co ekonomika skutečně potřebuje. Pokud má Česká republika úspěch v mezinárodní konkurenci, musí být vzdělávání flexibilnější, více zaměřené na kompetence budoucnosti a lépe provázané s firemní sférou. Velký důraz proto klademe na celoživotní vzdělávání a rekvalifikace. Česká republika má ale jednu z nejnižších hodnot vzdělávání dospělých. Převládá zde přístup, že dokončím střední či vysokou školu a už se nebudu muset do konce života nic dalšího učit.

Pokud však chceme zvýšit konkurenceschopnost naší země a produktivitu naší práce, pak budeme muset v oblasti celoživotního vzdělávání hodně přidat. V době rychlého technologického vývoje a digitalizace se totiž nelze spoléhat na to, že znalosti získané během studií vystačí na celý profesní život. Společnost, stát i firmy musí podporovat kulturu učení – aby se vzdělávání stalo přirozenou součástí každodenní práce. Jsem přesvědčen, že investice do vzdělávání je tou nejvýhodnější, kterou může stát i podnikatel udělat. V konečném důsledku se totiž promítá do vyšší produktivity, inovací i konkurenceschopnosti celé země. A to je směr, který bychom měli společně posilovat.

MM: Stávající ekonomický model ČR již nestačí na další konvergenci s vyspělým Západem. Češi, pokud dostanou srozumitelný signál, se rychle orientují a běží. A udělají takové věci, o kterých se světu ani nezdá. Jenže nemáme strategické vize, tzv. leadership. Mnohočetné dílčí národní strategie, kterých máme na počet obyvatel nejvíce na světě, nedovedeme proměnit v reálnou vědecky řízenou politiku. Bez vize nelze orientovat průmysl, školství ani výzkum. Nemluví se o tom, jak by měla země vypadat za dalších 10 až 20 let. Dalším problémem je, že nemáme vlastní národní produkt. Musíme se začít více zaměřovat na vytváření vysoké přidané hodnoty, tedy na finální výrobky. Dnes se již o tom veřejně mluví, ale donedávna byl výraz český národní zájem, jehož propagátorem je více než čtvrt století Ladislav Verner, skoro nepřipustný. Dovedete si vysvětlit, proč s tímto českým národním zájmem systematicky neoperuje vládnoucí garnitura? Jaká vidíte východiska z této nedobré situace?

J. Horecký: Je pravda, že Češi jsou schopni rychle reagovat, když dostanou jasný signál. Viděli jsme to v historii mnohokrát – naše schopnost improvizace, pružnost a technická zdatnost jsou obrovským potenciálem. Jenže tento potenciál potřebuje rámec, který mu dá smysl a směr. A právě to je úkol státníků, nikoli jen politiků na čtyři roky. Příčiny, proč se o tzv. národním zájmu dlouho nemluvilo, vidím jednak v určitém komplexu méněcennosti a závislosti na zahraničních vlastních, jednak v absenci odvahy přiznat, že být subdodavatelem je krátkozraké a ekonomicky neudržitelné. Teprve v poslední době se situace začíná měnit – a je dobře, že se tento termín dostává i do veřejného diskurzu.

Východiska jsou podle mě tři. Definice dlouhodobé národní strategie – skutečné, s horizontem 10 až 20 let, která nebude podléhat změnám vlád, ale stane se rámcem pro průmysl, vzdělávání, výzkum i zahraniční politiku. Dále podpora inovací a finálních výrobků – stát musí nastavit prostředí, které zvýhodňuje firmy s vysokou přidanou hodnotou, a nejen ty, které poskytují levnou práci. A za třetí budování státnického leadershipu – politika potřebuje lidi, kteří dokážou přesáhnout horizont volebního období a skutečně pracovat ve prospěch celé země, nikoli jen své strany či mandátu. Pokud se nám podaří propojit schopnosti českých lidí s jasnou vizí a strategickým leadershipem, můžeme se posunout od montovny k ekonomice založené na inovacích a vlastní značce. To je cesta, jak se opět přiblížit těm nejvyspělejším zemím.

MM: Vzhledem k vaší funkci prezidenta největší podnikatelské a zaměstnavatelské organizace v ČR si dovoluji v tomto tématu pokračovat. Navazuji na předešlou otázku a konstatuji, že před pěti lety bylo doporučováno ze strany ČVUT v Praze, aby se Česko orientovalo na drony – vzhledem k tomu, že k tomu máme

předpoklady, např. strojírenský a letecký průmysl, výborně byl též zvládnutý software. Tento kompletní finální produkt by dal perspektivu mnoha českým malým a středním podnikům. Ale z neznámých důvodů k ničemu nedošlo. Jak se na takové případy díváte, nemůže to být i tím, že náš průmysl je v zahraničních rukou, včetně firem strategického významu? Myslím si, že tento příklad odhaluje jeden ze zásadních problémů naší ekonomické politiky – neschopnost přetavit potenciál a znalosti v dlouhodobě udržitelnou národní strategii.

J. Horecký: Tento příklad je skutečně velmi výstižný. Ukazuje, jaké máme v České republice schopnosti, znalosti a tradici v průmyslu – a zároveň, jak často to nedokážeme využít. Drony mohly být příběhem českého úspěchu, na který by navazovaly desítky malých a středních firem. Místo toho se zůstalo u dílčích nápadů, ale chyběla podpora, koordinace, a především dlouhodobá vize. Strukturální problém je zakořeněný v samotné podobě transformace české ekonomiky po roce 1989. Většina strategických firem tehdy přešla do zahraničních rukou a národní rozhodovací pravomoc nad nimi se výrazně omezila. To samo o sobě není problém, pokud by byl dostatečně podporován i domácí kapitál a vznik silných českých hráčů. Jenže k tomu často nedocházelo. Výsledkem je, že český průmysl se stává jen dodavatelem dílů pro zahraniční koncerny, místo aby sám určoval směr vývoje.

Z pohledu naší Konfederace to vnímám jako jeden z klíčových úkolů. Otevírat toto téma vůči vládě, politikům i veřejnosti a ukazovat, že budoucí prosperita musí být postavena na českých finálních výrobcích a značkách. Potřebujeme se soustředit na odvětví, v nichž máme tradici a komparativní výhodu, ať už jde o letecký, strojírenský, energetický, či IT průmysl, a zde cíleně vytvářet podmínky pro vznik národních šampionů. Nejde o to izolovat se nebo odmítat zahraniční kapitál, ale o to, aby česká ekonomika měla svou vlastní strategickou základnu. Jen tak se vyhneme riziku, že budeme trvale závislí na rozhodnutích, která se dějí mimo Českou republiku. A právě tento přerod – od role subdodavatele k roli tvůrce – by měl být jedním z hlavních cílů nejen hospodářské politiky, ale i celé společnosti.

MM: Pokračujeme v tématu. Česká republika má skvělé inženýry, schopné vývojáře, silnou tradici v oblasti přesného strojírenství i letectví, přitom kombinace mnoha faktorů mohla být perfektním základem pro vzestup republiky, pokud by v dané době byli v jejím čele alespoň národohospodáři. Chybí nám dlouhodobá strategie dohodnutá napříč politickým spektrem. Týkat by se měla především infrastrukturou, digitalizace, míry zadlužení či reformou penzí a zdravotnictví. Avšak absence dlouhodobých základních společných jmenovatelů brání rozvoji české ekonomiky. Kde vidíte kořeny tohoto problému a cestu z něho?

J. Horecký: To, co popisujete, je skutečně jedním z hlavních nedostatků českého hospodářského prostředí. Máme velmi schopné lidi, tradici v průmyslu, silné inženýrské i vývojářské zázemí – ale chybí nám dlouhodobá, stabilní a nadstraničká strategie, která by určovala směr na 10, 20 či více let. Většina úspěšných zemí staví svůj rozvoj právě na takové vizi, která se nemění s každými volbami. V České republice je problém v několika rovinách. První je krátkozrakost politiky, která často sleduje jen horizont jednoho volebního období. Druhou rovinou je absence širší shody napříč politickým spektrem na základních prioritách – tedy například na infrastruktuře, digitalizaci, důchodové a zdravotnické reformě či fiskální odpovědnosti. Tyto oblasti by měly být společnými jmenovateli, na kterých se dokáže shodnout pravice i levice, vláda i opozice.

Nedostatek státníků, kteří by dokázali přesáhnout stranické zájmy a vnímat potřeby země v delším horizontu, je bohužel realitou. Ale není to jediná příčina. Kořeny spatřuji v určité neschopnosti české politické kultury pracovat s konsenzem a dlouhodobostí. Často se začínají projekty, které další vláda zastaví nebo přesměruje – a to je přesně to, co brzdí naši ekonomiku. Východisko vidím ve větším zapojení odborné veřejnosti, podnikatelských svazů, akademické sféry a profesních organizací

do tvorby dlouhodobých strategií. Politici by měli nastavit rámec, ale samotná vize musí vycházet z odborného a celospolečenského konsenzu. Pokud se podaří vytvořit skutečnou národní strategii, která nebude předmětem politického boje, ale společnou cestou, máme šanci naplno využít potenciál, který naše země má. A ten je vysoký.

MM: Když dnes nahlédneme do diskuzí na sociálních sítích nebo si poslechneme politické debaty, často narazíme na stejné věty, opakované pořád dokola. Tvzení, která znějí přesvědčivě, protože je politici nebo dezinformační weby zopakovaly tisíckrát. Jenže časté opakování z nich pravdu neudělá. Právě to je jeden z největších problémů současnosti: dezinformace. Nejde o obvyčejný omyl nebo jiný názor. Dezinformace je cíleně šířená lež, jež má ovlivnit naše postoje a rozhodování. Odborníci varují, že část těchto narativů má napojení na ty, kteří chtějí oslabit důvěru ve stát, v demokracii a rozeštvát společnost zevnitř a profitovat z toho. Jaký na tuto problematiku panuje názor v rámci podnikatelských organizací v ČR?

J. Horecký: Dezinformace jsou dnes jedním z největších problémů, kterým čelí nejen politický a společenský život, ale také podnikatelské prostředí. Dezinformace narušují důvěru – ať už jde o důvěru ve stát, v instituce, v demokracii, nebo v samotné fungování ekonomiky. A bez důvěry se podnikání i celá společnost těžko rozvíjejí. Z pohledu podnikatelských organizací je proto nezbytné tuto problematiku brát vážně. Dezinformace nejsou jen „jiný názor“, ale cíleně šířené nepravdy, jejichž cílem je oslabit stabilitu země. A stabilita je přitom pro podnikání naprosto klíčová – bez ní není možné plánovat investice, rozvíjet firmy ani vytvářet pracovní místa.

Podnikatelské svazy proto zdůrazňují, že je třeba podporovat mediální gramotnost, kritické myšlení a vzdělávání, aby lidé dokázali rozeznat manipulaci od ověřených faktů. Stejně tak je nutné, aby stát dokázal rychle reagovat na cílené dezinformační kampaně a aby fungovala spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem při obraně proti nim. Je také důležité, aby firmy samy dbaly na otevřenou a srozumitelnou komunikaci se zaměstnanci i veřejností. Pokud zaměstnanci či zákazníci nemají spolehlivé informace od firem a institucí, snadno se stanou obětí dezinformačních narativů. Za podnikatelskou sféru tedy jasně říkáme: dezinformace ohrožují nejen politickou a společenskou soudržnost, ale také ekonomickou stabilitu a důvěru investorů. A proto je v zájmu nás všech jim čelit.

MM: V Česku je velký podíl odvětví, která mají obrovskou tržní sílu, takže mohou dalším firmám, zákazníkům aj. diktovat ceny. Nedávno byl časopisem The Economist vydán žebříček, který ukazuje, jak moc je z trhu extrahována ekonomická renta a jaká je tržní síla konglomerátů ovládaných miliardáři. Bohužel v rámci u nás zavedeného „dotačního kapitalismu“ je ještě řada podnikatelů napojena na dotace, o kterých rozhoduje stát. V důsledku toho pak neživotaschopné firmy nezanikají či zanikají pomalu, a brání tak rozvoji firem dalších a nových. Druhá věc je, že dotačním kapitalismem se pokrývá trh, kdy nejlépeší a ten, který je u konce, zaniká kvůli dotacím pomalu. Z tohoto úhlu pohledu lze zjednodušeně říci, že jednou z podstatných věcí současnosti je, jak je ekonomika provázána s politikou, a opačně. A s tím související fungování institucí, které mají dohlížet na konkurenční prostředí. Jak si v tomto ohledu stojíme?

J. Horecký: Česká republika se potýká s řadou problémů, které skutečně brzdi zdravý rozvoj trhu. Máte pravdu, že v některých odvětvích existuje výrazná tržní síla velkých hráčů, kteří mohou fakticky diktovat ceny a podmínky. To se přirozeně týká menších a středních podniků, které pak nemají rovné podmínky pro soutěž a rozvoj. Dalším faktorem je tzv. dotační kapitalismus. Systém dotací měl původně sloužit k vyrovnávání podmínek a podpoře inovací, ale v praxi často dochází k tomu, že podporuje firmy, které by se v přirozené soutěži neprosadily. To vede ke dvěma negativním důsledkům. Jednak přežívají subjekty, které jsou jinak

ekonomicky neživotaschopné, a jednak se narušuje férová konkurence, protože dotace pokrývají trh. Varovně je v tomto směru konstatování NKÚ z poloviny října tohoto roku.

Pokud k tomu připočteme úzké propojení ekonomiky a politiky – tedy stav, kdy podnikatelské prostředí je přímo závislé na politických rozhodnutích, a naopak – dostáváme se do situace, která oslabuje důvěru v samotný tržní systém. Zdravě fungující ekonomika přitom potřebuje silné a nezávislé instituce, které dokážou účinně dohlížet na konkurenční prostředí, regulovat monopolní praktiky a garantovat férové podmínky všem hráčům. Česko má v této oblasti stále rezervy. Na jedné straně máme funkční instituce, ale jejich akceschopnost a vymahatelnost jejich rozhodnutí jsou často slabší, než by bylo potřeba. Na straně druhé se někdy příliš spoléhalo na dotační mechanismy místo toho, aby byla podporována přirozená konkurenceschopnost firem prostřednictvím kvalitního podnikatelského prostředí, stabilního právního rámce a férové regulace. Pokřivený trh a dotační kapitalismus jsou pak brzdou zdravého rozvoje ekonomiky. Potřebujeme posílit nezávislost institucí, které dohlížejí na konkurenci, a vytvořit takové prostředí, v němž vítězí inovace, kvalita a schopnost obstát na trhu – nikoli politické napojení.

MM: Zrušení superhrubé mzdy zmiňuje řada ekonomů jako moment, který představuje problémy a bude znamenat dlouhodobé komplikace pro ekonomiku. Negativní dopad na celou republiku bude bohužel dlouhodobý. Rozpočet ČR v dnešních cenách přichází ročně o cca 150 miliard Kč. Jak vidíte situaci, kdy pravděpodobně dekádu budeme permanentně řešit, kde vzít peníze na kdeco – na důchody, na zdravotnictví, na školství, na vědu, na rozvoj dalších potřebných věcí, např. důstojný život seniorů?

J. Horecký: Zrušení superhrubé mzdy považuji za jedno z nejméně odpovídajících rozhodnutí posledních let, které sice krátkodobě potěšilo část obyvatel, ale dlouhodobě oslabuje finanční stabilitu státu. Je to typický příklad politického populismu, kdy se „kupuje“ přízeň voličů na dluh. A jak správně uvádíte, ztráta ve veřejných rozpočtech ve výši přibližně 150 miliard korun ročně představuje zásadní strukturální problém, který budeme splácet celou dekádu – a možná i déle. Zrušení superhrubé mzdy totiž nebylo reformou, ale pouhým snížením daní bez odpovídající kompenzace. Nebyla to změna systémová, nýbrž politická. A navíc v době, kdy jsme čelili pandemii a rostoucím rozpočtovým tlakům. Takové kroky by si mohla dovolit ekonomika s přebytkovým rozpočtem, nízkým dluhem a vysokým růstem, ne země s chronickým deficitem a strukturálními výdaji, které jen těžko krotí.

Mnoho odborníků tehdy varovalo, že z krátkodobého hlediska to sice zvýší disponibilní příjem domácností, ale bez současné reformy výdajové strany rozpočtu to povede k trvalému propadu příjmů státu. Bohužel, přesně to se dnes potvrzuje. Ekonomika se nedá řídit hesly, ale fakty. A faktem je, že bez fiskální disciplíny, podpory produktivity a důvěry v systém nemůžeme očekávat dlouhodobou prosperitu.

MM: Transformace, která proběhla v 90. letech, uvrhla ČR do nezáviděníhodného postavení. Posledních cca 10 let se zdá, že věk globalizace postupně končí a české ekonomice se naskytá příležitost vymanit se z postavení odvozeného z nepovedených kroků a možnost napravit důsledky zmíněné transformace. Myslíte si, že když bude vláda aktivní, můžeme vydělat na tzv. onshoringu, tedy na přiblížení výrobních kapacit zpět ke spotřebitelům? Že tato česká společnost dokáže, což ostatně již před 15 lety předvídal prof. Milan Zelený, se kterým jste se mnohokrát setkal jako spoluřečník na různých konferencích?

J. Horecký: Transformace 90. let bezpochyby znamenala zásadní historický zlom, ale zároveň i období velkých omylů a ztracených příležitostí. Česká republika tehdy prošla procesem, který sice formálně nastavil tržní principy, ale ve skutečnosti nás často uvedl do pozice subdodavatelské ekonomiky – závislé na zahraničních centrech rozho-

dování, kapitálu i inovací. Mnoho rozhodnutí bylo činěno s upřímnou vírou, ale bez dostatečné znalosti toho, jak kapitalismus a volný trh skutečně fungují. Na druhou stranu, nyní, když máme všechny data, zkušenosti, popis minulého stavu apod., se to snadno hodnotí. Tedy zatímco nyní je spousta chytrých hlav, které přesně vědí, jak se co mělo tenkrát udělat, tak v době realizace těch reforem bylo kriticky velké ticho.

Dnes ale stojíme na prahu nové éry. Globalizace ztrácí dech, řetězce se zkracují, a země, které dokážou nabídnout stabilitu, kvalifikovanou pracovní sílu a právní jistotu, mohou výrazně profitovat z onshoringu, tedy z návratu výroby blíže ke spotřebitelům. Tento trend je důsledkem nejen geopolitického napětí a pandemických zkušeností, ale také snahy o vyšší odolnost ekonomik. Česká republika má v tomto směru velkou šanci, ale pouze tehdy, pokud budou vláda i podnikatelský sektor schopné strategicky reagovat. Nestačí čekat, až firmy samy od sebe začnou přesouvat výrobu. Musíme jim aktivně vytvořit podmínky, které budou v rámci Evropy konkurenceschopné.

MM: Dopady AI pocítí celá řada profesí. První na řadě jsou hlavně opakující se předvídatelné činnosti, které se dají řídit podle dat. A to platí nejen pro kancelář, ale i pro provoz nebo výrobu. Umělá inteligence již nyní fakticky nahradila překladatele, juniorní programátory, datové analytiku, část marketingu a další profese. Není to o tom, že AI vezme lidem práci. Ale člověk, který to s ní umí, ji těm druhým vezme určitě. Bude rychlejší, přesnější a zvládne toho více. Jaké máte s tímto zkušenosti?

J. Horecký: Vaše otázka přesně vystihuje realitu, kterou dnes pozorujeme i z pohledu naší Konfederace. Umělá inteligence už není „budouc-

nost“, ale přítomnost, a její dopady na trh práce se objevují napříč profesemi. Je pravda, že nejrychleji zasahuje opakující se a rutinní činnosti. Firmy tyto změny sledují velmi pozorně. Na jedné straně AI přináší tlak na některé obory a zaměstnance, na druhé straně otevírá obrovské příležitosti pro ty, kteří se s ní naučí pracovat a využijí ji jako nástroj ke zvýšení efektivity.

Vnímáme proto dva klíčové rozměry. Konkurenceschopnost firem – podniky, které AI aktivně nasazují, získávají náskok. Jsou schopny rychleji vyřizovat administrativu, optimalizovat výrobu nebo efektivněji komunikovat se zákazníky. Tím se posiluje jejich pozice na trhu. Zda lidé umějí s AI pracovat, se stává naprosto zásadním faktorem. Jak zmiňujete, není to o tom, že AI vezme lidem práci, ale o tom, že člověk s ní bude rychlejší, přesnější a zvládne více než ten, kdo ji odmítá. Tento rozdíl v dovednostech může být větší než rozdíl mezi zkušeným a nezkušeným pracovníkem.

Pro podnikatelské prostředí je proto důležité, aby se AI stala přirozenou součástí vzdělávání a celoživotního učení. To se týká nejen vysokých škol, ale i rekvalifikačních programů, profesních kurzů a firemního vzdělávání. KZPS ČR se snaží otevírat toto téma v rámci tripartity i jednání s vládou, protože pokud Česká republika zaspí, hrozí nám ztráta konkurenceschopnosti vůči zemím, které AI integrují rychleji.

Umělá inteligence je tedy pro nás obrovskou příležitostí, nikoli jen hrozbou. Ale pouze za předpokladu, že ji dokážeme využít a že firmy i zaměstnanci se ji naučí efektivně používat. Rozdíl mezi těmi, kdo s AI umějí, a těmi, kdo ne, bude v příštích letech určující – jak pro jednotlivce, tak pro celá odvětví, a nakonec i pro českou ekonomiku.

MM: Děkuji vám za rozhovor. ■

PLACENÁ INZERCE

FANUC

Nedostižná všestrannost

Nový ROBODRILL α-D28LiB5ADV Plus Y500

0.7

**VELMI RYCHLÁ
VÝMĚNA NÁSTROJŮ
ZA 0,7 SEKUNDY**

28

**ZVÝŠENÁ KAPACITA
ZÁSOBNÍKU PRO 28 NÁSTROJŮ
(MAXIMÁLNÍ HMOTNOST 46 KG)**

500

**PRODLOUŽENÝ
POJEZD OSY
Y NA 500 MM**

**ZVÝŠENÍ RYCHLOPOSUVU
A AKCELERACE OSY Z**

**ZVĚTŠENÁ VELIKOST
STOLU 850 X 500 MM**

WWW.FANUC.CZ